

Důvodová zpráva

Obecná část

Navrženo je zrušení obecně závazné vyhlášky hlavního města Prahy č. 5/2023, kterou se omezuje spalování suchého rostlinného materiálu v otevřených ohništích (dále jen „vyhláška“). Tato vyhláška byla vydána na základě zákonného zmocnění obsaženého v § 16 odst. 5 zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění účinném do 28. 2. 2025. Vyhláška zakázala spalování suchého rostlinného materiálu za účelem jeho odstranění v otevřených ohništích na celém území hlavního města Prahy (§ 2 odst. 1). Za jiným účelem, než je odstranění, lze dle vyhlášky spalovat v otevřených ohništích výhradně suché dřevo a šišky (§ 2 odst. 2). Spalování suchého dřeva a šišek však nelze dle vyhlášky provádět v době, kdy je pro území hlavního města Prahy vyhlášena smogová situace a v době, kdy je pro území hlavního města Prahy vyhlášena Českým hydrometeorologickým ústavem výstraha před silným, velmi silným nebo extrémně silným větrem (§ 2 odst. 3).

Důvodem pro zrušení vyhlášky je novelizace zákona o ochraně ovzduší provedená zákonem č. 42/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Tato novela upravila mimo jiné i znění § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší. V důsledku dané změny právní úpravy se obsah vyhlášky dostal do rozporu s novým zněním zákona o ochraně ovzduší.

Původně § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší stanovil: *Obec může vyhláškou stanovit podmínky pro spalování suchého rostlinného materiálu v otevřeném ohništi za účelem jeho odstranění nebo jeho spalování zakázat, pokud zajistí jiný způsob pro jeho odstranění podle jiného právního předpisu. Při stanovení podmínek nebo zákazu obec přihlíží zejména ke klimatickým podmínkám, úrovni znečištění ve svém územním obvodu, vegetačnímu období a hustotě zástavby.*

Aktuální znění § 16 odst. 5 pak určuje: *Obec může obecně závaznou vyhláškou stanovit podmínky pro spalování suchých rostlinných materiálů v otevřeném ohništi, při kterém nedochází k nakládání s odpady ve smyslu zákona o odpadech. Při stanovení podmínek obec přihlíží zejména ke klimatickým podmínkám, úrovni znečištění ve svém územním obvodu, vegetačnímu období a hustotě zástavby.*

Zatímco původní znění opravňovalo obce k omezení či zakázání spalování suchých rostlinných materiálů za účelem jejich odstranění, nové znění již takový postup neumožňuje, když došlo k výkladovému i obsahovému sjednocení zákona o ochraně ovzduší se zákonem č. 541/2020 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů. Zbavování se jakéhokoliv rostlinného materiálu jeho pálením je dle tohoto jednotného výkladu v rozporu se zákonem o odpadech, a proto již není nutné (ani možné) jej jakkoliv omezovat či zakazovat formou obecně závazných vyhlášek obcí. Hlavní důvod pro přijetí vyhlášky, kterým bylo jasně zamezit pálení rostlinného materiálu za účelem jeho odstraňování tak odpadl, protože toto jednání je dle jednotného výkladu podpořené změnou § 16 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší postižitelné podle zákona o odpadech a možný postih za porušení povinnosti stanovené obecně závaznou vyhláškou obce tak již nelze aplikovat.

Hlavní město Praha bylo na rozpor vyhlášky s novelizovaným zněním zákona o ochraně ovzduší upozorněno Ministerstvem vnitra, které spolu s průvodním dopisem č. j. MV- 71337-9/ODK-2023 ze dne 21. 4. 2026 zaslalo i text právního posouzení vyhlášky, který tvoří přílohu této důvodové zprávy.

Ministerstvo vnitra jako rozporný s novelizovaným zněním zákona o ochraně ovzduší shledalo také § 2 odst. 3 písm. a) vyhlášky, který zamezoval zcela pálení suchého rostlinného materiálu v otevřených ohništích po dobu smogové situace. Výše uvedenou novelou č. 42/2025 Sb. byl totiž upraven i § 10 zákona o ochraně ovzduší umožňující obcím vydat nařízením v přenesené působnosti pro případy smogové situace regulační řád. Ten dříve mohl obsahovat výhradně omezení provozu silničních motorových vozidel. Po novele č. 42/2025 Sb. zákon umožňuje v regulačním řádu stanovit krátkodobá opatření realizovaná po dobu trvání smogové situace, zaměřena zejména na:

- a) *omezení provozu silničních motorových vozidel,*
- b) *zvýhodnění užívání veřejné drážní osobní dopravy a linkové osobní dopravy oproti individuální automobilové dopravě,*
- c) *omezení nebo zákaz provozu spalovacích stacionárních zdrojů o celkovém jmenovitém tepelném příkonu do 300 kW včetně, které lze při vytápění objektu nahradit jiným existujícím zdrojem tepla s menším negativním vlivem na úroveň znečištění,*
- d) *omezení nebo zákaz spalování v otevřeném ohništi,*
- e) *omezení nebo zákaz některých činností s negativním vlivem na úroveň znečištění při provádění a odstraňování staveb, popřípadě stanovení mimořádných opatření proti prašnosti pro tyto činnosti, nebo*
- f) *omezení provozu jiných stacionárních zdrojů neuvedených v příloze č. 2 k tomuto zákonu.*

Ministerstvo vnitra dospělo k závěru, že pokud zákon nově předpokládá, že omezení nebo zákaz spalování v otevřeném ohništi po dobu smogové situace má být upraven v nařízení obce, tedy v předpise vydávaném v přenesené působnosti, nelze jej již stanovit v obecně závazné vyhlášce obce. Ministerstvo vnitra přitom odkazuje také na § 16 odst. 1 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, dle kterého do samostatné působnosti hlavního města Prahy patří spravování záležitostí, které jsou v zájmu hlavního města Prahy a jeho občanů, pokud nejde o výkon přenesené působnosti hlavního města Prahy nebo úkoly, které jsou zvláštními zákony svěřeny správním úřadům jako výkon státní správy.

Při odstranění ustanovení vyhlášky rozporných s novelizovaným zněním zákona o ochraně ovzduší by z této vyhlášky zůstalo v podstatě torzo, kdy předmětem regulace by mohlo být již jen omezení spalování suchých rostlinných materiálů v otevřených ohništích z jiných důvodů než je odstraňování tohoto materiálu. Jde třeba o případy klasického opékání jídla, společenských a kulturních akcí spojených s rozděláváním otevřeného ohně. Jde o činnosti, které z hlediska ochrany ovzduší nepředstavují zpravidla žádný závažný problém, který by musel být regulován obecně závaznou vyhláškou hlavního města Prahy. Lze připomenout, že spalování vlhkého rostlinného materiálu (výskyt obtěžujícího kouře) je již zakázáno přímo zákonem stejně jako jakékoliv pálení chemicky znečištěného materiálu. Omezení rozdělávání ohňů z důvodu protipožární ochrany je pak rovněž upraveno jinými právními předpisy. Proto se jeví jako nejlogičtější zrušit předmětnou vyhlášku bez náhrady.

II. Kvalifikovaný odhad dopadu přijetí návrhu vyhlášky do rozpočtu hlavního města Prahy a do rozpočtu městských částí

Dopad do rozpočtu hlavního města Prahy a do rozpočtu městských částí není předpokládán.

Příloha: Právní posouzení obecně závazné vyhlášky hlavního města Prahy č. 5/2023